

تجار خبر می دهند که واسطه‌گران به بازار ارز ترجیحی نفوذ کرده و روند واردات را مختل کرده‌اند

شرق: برخی از واردکنندگان کالاهای اساسی می‌گویند که ماه‌هاست ارز مورد نیاز خود را دریافت نکرده‌اند، ماجرا به همین جا پیش نمی‌شود و حالا تاجار خبر می‌دهند که شبکه‌ای از دلان ارز نیمایی شکل گرفته است و دیگر نه‌تنها ارز ۲۸ هزار ۵۰۰ تومانی وجود خارجی ندارد که برخی از تاجار مجبور شده‌اند برای تأمین نیاز ارزی خود دلار ۵۰ هزار تومانی بخرند. در همین زمینه اخیرا پدram سلطانی، رئیس اتاق بازرگانی ایران و اتریش، در صفحه شخصی خود خبر داده که برخی واسطه‌ها از واردکنندگان به‌ازای هر دلار ۶ تا ۹ هزار تومان زیرمیزی مطالبه می‌کنند تا به آن‌ان دلار نیمایی تحویل دهند؛ چراکه اگر خودشان ارز را به قیمت بالاتری بفرروشند، مشمول جریمه بانک مرکزی می‌شوند. حالا گروه دیگری از فعالان در گفت‌وگو با «شرق» خبر می‌دهند که این دست فاسدان حتی به تالار دوم معاملات ارز هم رسیده‌است. ظاهرا ماجرا به قدری بیخ پیدا کرده که رئیس بانک مرکزی کمیته‌ای برای پیگیری این تخلفات تشکیل داده است.

ارز نیمایی فقط در ازای زیرمیزی

ماجرای کمیوز ارز نیمایی و طولانی‌شدن صف انتظار واردکنندگان ماه‌هاست صدای فعالان اقتصادی را درآورد، تا جایی که حالا انتقاد به‌سزاتنشین‌ها را هم به دنبال داشته است. چند روز پیش نمایندگان مجلس میزان جدال رئیس بانک مرکزی و رئیس مجلس سرر موضوعات ارزی به‌ویژه سازوکار تأمین و تخصیص نیازهای ارزی در حوزه واردات کشور بودند.

چند روز پس از این نزاع لفظی، پدram سلطانی، رئیس اتاق مشترک ایران و اتریش، در توییته در صفحه شخصی خود نوشت: «با چند فعال معتبر اقتصادی گفت‌وگو داشتم. به‌شدت در تأمین ارز نیمایی مشکل داشتند و اظهار می‌کردند که برخی واسطه‌ها مطالبه هسر دلار ۹ تا ۹ هزار تومان زیرمیزی می‌کنند و دلار نیمایی تحویل می‌دهند. این پول کلان به جیب چه کسانی می‌رود؟»

او همچنین دور روز بعد خبر داد که برخی از تاجار به او اطلاع دادند که چون بانک مرکزی صرافی‌ها را برای فروش ارز به نرخ بالاتر از نرخ نیما جریمه می‌کند، فساد زیرمیزی رخ داده است. او در ادامه نوشت: «آقای بانک مرکزی! نرخ از این‌گونه کنترل نمی‌شود، فقط بازار ارز آشفته‌تر و ناشفاف‌تر و فساد و رانت در آن بیشتر می‌شود.» تقریبا هم‌زمان با این اتفاق، محمدرضا فرزین، رئیس بانک مرکزی هم به تخلفاتی در این حوزه اشاره کرد. او چندی پیش در دیدار با جمعی از صادرکنندگان، واردکنندگان و تولیدکنندگان از تخلفات متعدد در بازار ارز خبر داد که زمینه‌ساز بی‌ثباتی و عدم تعادل شده است. به همین دلیل بانک مرکزی از فعالان درخواست کرده هرگونه تخلف و فساد را به بانک مرکزی گزارش دهند.

محمدرضا فرزین در ادامه و در بخش دیگری از سخنانش از کمیته‌ای که در این زمینه در بانک مرکزی تشکیل شده، خبر داد و گفت: «با هرگونه تخلف و فساد از سوی فعالان بازار ارز اعم

دخالت دولت و چهره‌های پرنفوذ دوره‌های قبل، انتخابات هیئت‌رئیس‌ه را برهم زد

تنش در اتاق تهران

چرا پارلمان بخش خصوصی نمی‌تواند آن‌گونه که باید و شاید با اتکاب چهره‌های علمی و صنعتی نماینده بخش خصوصی واقعی و تولیدکنندگان باشد

شرق: تنش و درگیری انتخابات هیئت‌رئیس‌ه، دهمین دوره اتاق تهران را به تعویق انداخت. ساعاتی پیش از برگزاری رسمی نشست، تنش‌ها و سرسودا بالا گرفت و برخی اعضای اتاق بازرگانی که معتقد بودند چهره‌های پرنفوذ دوره‌های قبلی اتاق سعی دارند تاجار رانتهی را به مسند بنشانند، جلسه را برهم زدند. در این میان، برخی دیگر از اعضا اعتقاد داشتند دولت به دنبال لابی گسترده و تحمیل مهره‌های خود در جایگاه هیئت‌رئسه اتاق تهران و اتاق ایران است و این لابی‌گری‌ها و دخالت گسترده دولت و چهره‌های رانتهی و پرنفوذ دوره‌های قبل سبب شده پارلمان بخش خصوصی نتواند آن‌گونه که باید و شاید نماینده بخش خصوصی واقعی و تولیدکنندگان باشد. این جدل‌ها سبب شد نخستین جلسه دهمین دوره هیئت نمایندگان اتاق تهران که قرار بود اعضای هیئت‌رئیس‌ه را منسخت کند پس از رفتن اعضای هیئت نمایندگان از سالن جلسات، با تاخیری بیش از یک ساعت برگزار شود و مسعود خوانساری، رئیس نهمین دوره هیئت نمایندگان اتاق تهران، اعلام کند جلسه لغو شده و رای‌گیری هیئت‌رئیس‌ه به روز یکشنبه هفتم خرداد ساعت هفت صبح موکول می‌شود. در این میان، عده‌ای از اعضا به دخالت یکی از اعضای سابق اتاق بازرگانی در نتایج انتخابات هیئت‌رئیس‌ه اشاره کرده و می‌گویند فرد مذکور که به دلیل منع قانونی، امکان

دوم خرداد ۷۶؛ انتخاباتی درخور

ادامه از صفحه اول

تلاش آیت‌الله هاشمی آن بود که انتخابات آزاد و پرشور برگزار شود و کسانی که تمایل به شرکت در مبارزه انتخاباتی در چارچوب قانون و مقررات داشتند، به‌هیچ‌وجه نگران تبعیض و تضییع حقوق خود نباشند. کسانی که امکانات عمومی در اختیار دارند، حافظ بیت‌المال باشند و از اعمال سلیقه‌های شخصی پرهیز کنند و تمایلات قلبی مسئولانی که امکانات عمومی را در اختیار دارند، فقط در بر‌گه آرای خود آنان تجلی یابد.

او مانند مردم اعتقاد داشت مدیران نظام، باید در چارچوب قانونی حرکت کنند و مطمئن باشند که انتخاب افراد صاحب صلاحیت از طرف مردم به نفع کشور است. او به رای مردم اعتماد داشت و معتقد بود که وجود سلیقه‌های مختلف در بین مردم، امری است طبیعی و تشخیص مردم به برکت انقلاب اسلامی، تشخیص درستی است و در آرای مردم، قطعا مصلحت نظام نهفته است. برای همین، همواره تأکید می‌کرد که وزارت کشور نامزد امین باشد و مردم نسبت به آزادی انتخابات اطمینان داشته باشند. به‌همین‌خاطر همه فشارهای پیدا و پنهان را تحمل می‌کرد. عزم آیت‌الله هاشمی بر این استوار بود که شائبه دخالت در انتخابات و مهندسی آن از ساخت نظام دور بماند و نتیجه انتخابات دوم خرداد، یک افتخار و گردن‌فرازی برای نظام جمهوری اسلامی و دولت سازندگی باشد. به‌همین‌دلیل با وجود پیش‌بینی‌ها و تحلیل‌ها، همان‌ا زمانه صندوق رای بیرون آمد که رای واقعی و نظر مردم بود. استقامت او برای

تجار خبر می دهند که واسطه‌گران به بازار ارز ترجیحی نفوذ کرده و روند واردات را مختل کرده‌اند

دلالان نیمایی

از صرافی‌های بانکی و غیربانکی، واردکنندگان و صادرکنندگان برخوردار می‌کنیم و در این زمینه کمیته ویژه‌ای در بانک مرکزی ایجاد شده که موارد تخلف را به دقت بررسی می‌کند و مورد پیگیری قرار می‌دهد.»

او تأکید کرده است که بخش عمده ارز از طریق صادرکنندگان اعم از پتروشیمی فولادی‌ها و… تأمین شده است اما در مسیر تأمین ارز موردنیاز واردکنندگان مشکلاتی وجود دارد که باعث شده فاصله بین تخصیص و تأمین ارز زیاد شود. طبق گفته او برای کوتاه‌تر شدن زمان تأمین ارز از این به بعد بانک مرکزی با حذف واسطه‌ها ارز را به‌طور مستقیم از صادرکننده‌ها خریداری کرده و با نرخ مشخص به واردکننده‌ها خواهد فروخت تا هزینه‌ها کمتر و زمان تأمین ارز کوتاه‌تر شود. تا پیش از این صادرکنندگان و واردکنندگان در دو سامانه نیما و چه در بازار مبادله از طریق صرافی‌های مورد اعتماد بانک مرکزی با یکدیگر در ارتباط بودند و به همین دلیل با توجه به فاصله زیاد نرخ ارز رسمی اعلام‌شده و نرخ ارز بازار غیررسمی مشکلاتتی در تأمین ارز ایجاد شده بود هرچند بانک مرکزی ادعا می‌کند درحال حاضر صرافی‌های بانکی و غیربانکی سهمیه ارزی می‌گیرند و محدودیتی برای صرافی‌های غیربانکی درخصوص حواله ارز ایجاد نشده است.

فساد به تالار دوم رسید

فرشید فرزاتگان، رئیس سابق اتاق بازرگانی ایران و امارات هم در گفت‌وگو با «شرق» از دست باز برخی صرافی‌ها برای سودجویی در تالار دوم می‌گوید. از دوم اسفندماه مرکز مبادله ارز و طلای ایران بر اساس مصوبه شورای پول و اعتبار فعالیت رسمی خود را در حوزه معاملات ارزی (اسکناس و حواله) آغاز کرده است.

با راه‌اندازی این مرکز اعلام شد که منابع لازم ارزی از محل صادرات شرکت‌های صنایع پتروشیمی، مس، معادن، فولاد، پالایش

طبیعتا نرخ کارمزد آن هم بیشتر است.

رئیس اتاق ایران و امارات درنهایت از مشکلات تازه‌ای که فرآیند کند تخصیص و تأمین ارز از سوی بانک مرکزی ایجاد کرد، گلایه می‌کند: «اکنون دو مشکل دیگر نیز پیش پای واردکنندگان قرار داده‌اند اول اینکه وقتی می‌خواهیم حواله‌ای انجام دهیم، باید ۳۵ درصد مبلغ آن را به‌صورت سپرده نزد بانک بگذاریم. قبلا بانک‌ها به‌جای سپرده، چک یا سفته هم قبول می‌کردند و نیاز نبود این تضمین لزوما نقد باشد اما اکنون سپرده را فقط نقدی می‌گیرند. چون فرایند کار طولانی و کند است، گاه مجبور هستیم در یک بازه زمانی چندین سپرده نقد به بانک بسپاریم که مبلغ بسیار زیادی می‌شود. دوم اینکه تمدید حواله هر بار با نرخ سود بیشتر انجام می‌شود. یعنی هرچه فاصله تخصیص تا حواله بیشتر شود، واردکننده مجبور است هر ماه درصد بیشتری بابت تمدید حواله‌اش بپردازد.»

واردات با دلار ۵۰ هزار تومانی

یکی از تاجار دارو و مکمل‌های غذایی هم که مایل به درج نام خود نیست، به «شرق» می‌گوید: «با صحبتی که با شرکت‌های مختلف داشتم، اطلاع دارم که گاه واسطه‌ها از آنان درصد بالایی سود و حق دلالی مطالبه می‌کنند؛ مبلغی که گاهی بیشتر از سود صرافی‌هاست. درواقع درحالی‌که کارمزد‌ها باید خیلی کمتر باشد، گاهی تا ۱۰ درصد کارمزد بابت تأمین ارز درخواستی می‌شود و واردکننده هم هیچ راه دیگری ندارد.»

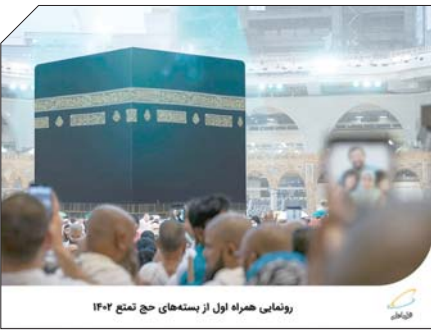
حمید حسینی، رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق هم روایتی مشابه سایر فعالان اقتصادی دارد و به «شرق» می‌گوید: «ارز نیمایی کالاهای اساسی با نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی توسط دولت در اختیار واردکنندگان قرار می‌گرفت، پس واردکنندگان کالاهای اساسی و کالاهایی که در گروه‌بندی مشمول دریافت نیمایی می‌شدند، به‌راحتی می‌توانستند به ارز موردنیازشان دسترسی پیدا کنند اما مابقی واردکنندگان باید از موردنیاز خود را در تالار دوم خریداری می‌کردند. منابع لازم ارزی در این تالار از محل صادرات شرکت‌های

صنایع پتروشیمی، مس، معادن، فولاد، پالایش نفت، قیر و سایر صادرکنندگان تأمین و برای فروش به واردکنندگان عرضه می‌شد. اواخر اسفند و اوایل سال جدید عرضه در تالار دوم انجام نشد و قیمت در این تالار تا بالای ۴۰ هزار تومان افزایش یافت». او ادامه می‌دهد: «همین ارز هم فقط به کسانی تخصیص پیدا می‌کرد که برای مثال پتروشیمی‌ها یا فولادی‌ها بتوانند به‌واسطه معامله با او، چهارپنچ هزارتومان سود کنند. در این میان کسانی هم که کارسازی می‌کردند، کارمزد خودشان را برمی‌داشتند. فضا بسیار بد بود و عملا ارزی که درنهایت برای واردات تخصیص پیدا می‌کرد، ارز ۵۰ هزار تومانی بود و فرقی با دلار آزاد نداشت. این موجب اعتراض گسترده شد؛ بسیاری در صف بودند و چون حاضر به پرداخت مابه‌التفاوت نبودند، موفق به خرید ارز هم نمی‌شدند. سروصدا به بانک مرکزی رسید و حالا قرار است بانک مرکزی خودش ارز را خریداری کند و خودش تخصیص دهد تا این مشکل حل شود.»

از نگاه حسینی اینکه بانک مرکزی چطور قرار است این کار را بکند، خود سؤال‌برانگیز است؛ چون صادرکننده می‌گوید کالایش با ارز آزاد و در رقابت خرید؛ بنابراین باید از صادراتی هم با دلار آزاد بیبایرد. از طرفی دولت به علت حمایتی که از برخی صنایع از جمله پتروشیمی یا فولاد می‌کند، برای خودش این حق را قائل است که ارز را با قیمت تعادلی بخرد و به دست واردکنندگان برساند.

خبر ویژه

رونمایی همراه اول از بسته‌های حج تمتع ۱۴۰۲

همراه اول هم‌زمان با اعلام تعرفه‌های رومینگ، بسته‌های متنوع و به‌صرفه ویژه کمپین حج تمتع ۱۴۰۲ خود را رونمایی کرد. در حج اسمال برای اولین بار سرویس 5G برای حجاج همراه اولی قابل استفاده است.

همراه اول چهار بسته ویژه مقرون به‌صرفه شامل ۱.۵ گیگابایت اینترنت ۶روزه به قیمت ۲۸۰ هزار تومان، «سه گیگابایت اینترنت هفتگی به همراه هدیه پنج دقیقه مکالمه و پنج پیامک به قیمت ۴۴۰ هزار تومان»، «اینترنت نامحدود ۹۰روزه با ۱۵۰ دقیقه مکالمه و ۱۵۰ عدد پیامک هدیه به قیمت یک‌میلیون و ۸۴۰ هزار تومان» و «۷ دقیقه مکالمه و ۷۰ پیامک هدیه به قیمت ۳۴۰ هزار تومان» تدارک دیده است. حجاج می‌توانند با سرویس رومینگ همراه اول خود به‌راحتی از پیامک‌های بانکی، جتال‌های ایرانی و همراه‌بانک‌های خود به‌صورت امن استفاده کنند. حجاج همراه‌اولی می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به صفحه کمپین حج این اپراتور به نشانی https://mci.ir/haj مراجعه کنند.

ادامه از صفحه اول

بزرگ یا غیرعقلانی

… دراین‌میان کسانی‌که به بوروکراسی دولتی دسترسی نداشتند، بیشترین زیان را متحمل شدند. واقعیت این است که مسئله در ایران نه بزرگی بوروکراسی دولتی بلکه ساختار غیرعقلانی بوروکراسی است که چالش‌برانگیز است. نبود ساختار بوروکراتیک عقلانی است که به برخی مدیران، کارکنان و مأموران دولتی اجازه می‌دهد از دفاثر و امکانات دولتی برای منافع شخصی، گروهی و حزبی استفاده کنند. اینان، جامعه‌شناس معاصر، معتقد است فقدان روابط بوروکراتیک قابل‌پیش‌بینی در درون دستگاه‌های دولتی یکی از مهم‌ترین مشکلات است. قدرت بوروکراسی عقلانی که در پیوند مناسب با جامعه است، از چالش‌ها جلوگیری می‌کند، اما بوروکراسی منسجم و عقلانی کدام است؟ اینان، از مفهوم استقلال حک‌شده برای توضیح آن استفاده می‌کند. بوروکراسی باید از گروه‌های قدرتمند و ایدئولوژی آنها مستقل باشد و درعین‌حال حک‌شده در جامعه باشد. درصورتی‌که بوروکراسی در خدمت گروه‌های خاص باشد و نتواند از آنها مستقل باشد، مسائل را تشدید می‌کند و فساد و رانت بیشتر می‌شود. رهایی بوروکراسی دولتی از اسارت اقلیتی قدرتمند در کرو کنترلش روابط و تعاملات با جامعه مدنی است. دولت‌ها اگر در فرایند استقلال حک‌شده موفق عمل کنند، می‌توانند تحولات اقتصادی مثبتی ایجاد کنند؛ مانند کره جنوبی و اگر نتوانند تبدیل به دولت‌های غارتگر می‌شوند؛ مانند زئیر. دولت می‌تواند بوروکراسی عقلانی و منسجم ایجاد کند و شبکه‌ای از روابط و تعامل میان گروه‌های مختلف اجتماعی به وجود بیاورد و بوروکراسی را در ارتباط و تعامل با آنها قرار دهد. چنین سیاستی باعث می‌شود دولت اطلاعات و بازخورد لازم را از جامعه بگیرد. مسئله این است که بوروکراسی دولتی حک‌شده در منافع و ارزش‌های اقلیتی است. باید راه‌ها و روش‌هایی که بوروکراسی را عقلانی‌تر و منسجم کند؛ یعنی استقلال از اقلیتی قدرتمند و حک‌شدگی در منطق جامعه مدنی را جست‌وجو کنیم.

اقتصاددانان بازار آزاد از این نکته غفلت کرده‌اند که در دنیای مدرن امروزی استقلال و جدایی دولت از بازار وجود ندارد و یافتن آرایش مناسب بین آنها و جامعه مدنی دغدغه جوامع مختلف است. طرفداران بازار آزاد از دموکراسی در اقتصاد و بازار نیز هراس دارند و معتقدند آزادی فردی مقدم بر سازوکارهای دموکراتیک است. دموکراسی فقط ابزاری است برای تحقق آزادی مالکیت فردی و بازار رایج مکانیسم‌های درونی خود است که باید مستقل از خواست دموکراتیک تشکل‌ها و انجمن‌ها باشد. ناکارآمدی اقتصادی در جامعه، اعتراضات و کشمکش‌ها فقط موجه دولت‌گرایی نیست؛ بلکه جامعه مدنی مانند اصناف و تشکل‌های اجتماعی منطق بازار آزاد را نیز به پرسش می‌گیرند؛ چون که با این‌نظر یولانی همراه هستند که بازار آزاد تباهی جامعه را به وجود می‌آورد. اگر با منطق طرفداران بازار آزاد پیش برویم، جامعه تبدیل به بازار بزرگ و کل مناسبات اجتماعی کلاسی می‌شود. دولت‌گرایی و بازار آزاد هر دو منبع نابرابری هستند. به پرسش کشیدن سازوکارهای بازار آزاد و بوروکراسی غیرعقلانی هم در نظر و هم در عمل راه‌حل جدیدی می‌طلبد. بحران‌ها و مسائل جامعه ایران ناشی از دوگانه یا بازار آزاد یا دولت‌گرایی است. مسئله اصلی ما جست‌وجوی آرایش مناسب بین جامعه مدنی، دولت و بازار است.

به احترام دکتر موحد

چهره تابناک دیگر دکتر موحد ترجمه‌های او و چیرگی اش بر زبان‌های فارسی و انگلیسی است. در کارنامه آثار ماندگارش هم ترجمه‌هایی از زبان انگلیسی از آرتور کستلر، آنریا برلین و دانیل دنت به چشم می‌خورد و هم برگردان‌هایی از عربی از ابن عربی و ابن بطوطه. مقالات شمس به تصحیح استاد موحد کتاب بالین من است، تصحیح مثنوی معنوی او کاری است کارستان. آخرین دیدار در معیت یار دیرین گرامی دکتر سعید محبی و دوست فاضل دکتر رضا فیض را در خانه‌اش در لواسان به یاد دارم. خانه به سبک معماری مشروطه بود. پیرمرد پر قامت قلمی‌اش عبایی افکنده بود. در دیدگان نافذش مهربانی موج می‌زد. گفت که از خدا خواسته است عمری دهد که شرح مثنوی را به پایان برساند. ساعتی به ذکر خیر از زنده‌یادان دکتر صدوق و مهندس بازرگان گذشت. پیرمرد از دیدارهای دوستانه‌اش در زمان نخست‌وزیری مهندس بازرگان با لهجه آذری شیرینی سخن گفت؛ اما از پیس آن دیدار و احوالش پس از سقوط دولت موقت چیزی نگفت و نگفتم.

دیر زیاد آن بزرگوار خداوند/ جان گرامی به جانش اندر پیوند.

اجتماعی و فرهنگی توأمان می‌دانست که از طریق وحدت و همدلی همه مسئولان و همراهی دولت با رهبری حاصل می‌شد. گذشت زمان، درستی تحلیل ایشان را ثابت کرد، اما شوربخستانه این زمانی بود که فرصت از کف رفته بود.